

МУЗИКОЗНАВСТВО В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ДИРИГЕНТА І ПЕДАГОГА: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ НА ПЕРЕТИНІ СТОЛІТЬ І ХУДОЖНІХ ТЕНДЕНЦІЙ

Розглянуто праці В. Рожка, хормейстера, педагога, дослідника-музикознавця. Вони мають унікальну предметність, яка тяжіє до своєрідного універсалізму. Крім загальних проблем жанру і стилю в музичному мистецтві, творчих біографій музикантів, дослідника хвилюють питання музичного виконавства. Особливе значення мають його роботи про С. Турчака, у яких охарактеризовано оперні і балетні спектаклі за творами композиторів різних епох. Особливу увагу він зосереджує на постановках, ключових для творчості Митця, – опер «Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича, «Тарас Бульба» М. Лисенка, балету «Ольга» Є. Станковича. Уперше в українському музикознавстві здійснене порівняння кількох диригентських інтерпретацій опери «Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича (К. Симеонов, С. Турчак та В. Кожухар). Розкрито значення творчості С. Турчака на прикладі постановки опери «Тарас Бульба» М. Лисенка. Виданий навчальний посібник В. Рожка є першим кроком до створення навчального курсу з історії українського диригентського виконавства, у ньому охоплено оперно-симфонічне і хорове диригування, теорію і методику диригування, історію диригентського виконавства і диригентської освіти. У посібнику відтворено культурно-історичний контекст діяльності видатних митців. Зацікавлення проблемами культурології виявилось і в роботі В. Рожка з упорядкування й редагування «Культурологічного словника» (К., 2011).

Ключові слова: музикознавчі праці В. Рожка, українське диригентське виконавство, оперні і балетні постановки С. Турчака.

Доля Володимира Івановича Рожка міцно пов'язана з музичним театром. Він – хормейстер за фахом і за покликом душі, а водночас – талановитий дослідник-музикознавець. Його праці в цій науково-пошуковій сфері мають унікальну предметність, яка тяжіє до своєрідного універсалізму. І справді, поряд із загальними проблемами історії жанру і стилю в музичному мистецтві, наукових досліджень творчих біографій музикантів, його хвилюють питання власне музичного виконавства: специфіка інтерпретаторської діяльності диригента, історія і теорія музичного театру, становлення української національної оперної школи тощо. Не випадково Володимир Рожок, характеризуючи творчий метод геніального українського диригента Стефана Турчака, головного героя своїх наукових досліджень, наголошує саме на такому органічному поєднанні найрізноманітніших чинників, які формують індивідуальність видатного музиканта: «В його оперно-балетному доробку є твори різних стилів і епох, а розмаїта концертна діяльність репрезентована кращими досягненнями <...> світової музики. І якого б жанру музики не доторкнувся диригент, він завжди був самим собою, виступав як самобутній митець, яскравий інтерпретатор, талановитий постановник, наполегливий пропагандист нових ідей у мистецтві. Він збагачував музично-театральну культуру свого народу, болісно переживав окремі невдачі і вади своєї долі»¹.

¹ Рожок В. І. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. – Вип. 2. – К., 1999. – С. 129.

На цьому тлі вибудовує дослідник своє наукове *credo*. У світлі сказаного особливого значення набувають глибоко змістовні праці В. Рожка, присвячені творчій біографії С. Турчака¹. Ці унікальні дослідження написала людина, яка здатна досягнути справжній масштаб геніального музиканта, його складний творчий шлях. До того ж, В. Рожок був безпосереднім свідком, учасником, одноступенем, а багато в чому й соратником у втіленні найрізноманітніших творчих задумів «сонячного Маестро». Справді, Володимир Рожок і Стефан Турчак спілкувалися більше десяти років, і п'ять із них становив період тісної співпраці в Національному академічному театрі опери та балету імені Т. Г. Шевченка².

Рожок-музикознавець розглядає масштабний пласт творчої діяльності Митця, охоплюючи широкий діапазон оперних і балетних вистав за творами композиторів різних епох і національних шкіл – від Х. В. Глюка до Д. Д. Шостаковича, від М. В. Лисенка до В. С. Губаренка та Є. Ф. Станковича, від Дж. Верді до М. П. Мусоргського і П. І. Чайковського. Та особливу увагу він зосереджує на кількох постановках, у яких, справді, як у краплині води, віддзеркалюється неповторна творча індивідуальність митця, вони унаочнюють її, тому що ці зоряні твори чи не вперше в українському музикознавстві В. Рожок розглядає як ключові у творчій біографії митця. Ідеться, насамперед, про знакові для світової сцени постановки опер «Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича, «Тарас Бульба» М. Лисенка та балету «Ольга» Є. Станковича.

Який саме науковий підхід обирає дослідник для музикознавчої інтерпретації цих своєрідних явищ і диригентської майстерності С. Турчака? Перший із них ґрунтується на особистій присутності і на подальшому аналізі репетиційної роботи диригента, власне, на відображенні процесу творення майбутнього спектаклю. А для цього, безумовно, необхідне занурення вченого в усі деталі роботи диригента з партитурою та узгодження тонкощів професії диригента з талантом висловити це у живому і водночас науково-обґрунтованому слові. Наведу у зв'язку з цим лише кілька влучних спостережень дослідника. Так, працюючи над партитурою балету «Ольга» Є. Станковича, «Турчак провів копітку роботу по вивченню твору окремо з кожною групою оркестру, звертав увагу на фактурні рішення, на роль тембрових поєднань, домагався подолання чисто технічних труднощів партитури»³. Загалом, у його роботі з оркестром це був імперативний принцип: «Він домагався точного виконання авторського задуму, прискіпливо й наполегливо відточував найтонші нюанси: чи то найскладніші ритмічні конфігурації, майже непомітне піаніссімо, чи громоподібне фортіссімо <...> Такт за тактом вивіряв інтонаційну сутність партитури, уточнював роль словесного тексту в музичній мові»⁴. Отже, наукова інтерпретація творчості Стефана Турчака, яку здійснив Володимир Рожок, ґрунтується на справді енциклопедичному відтворенні всіх нюансів кожного окремого етапу роботи: з оркестром, з хором, із солістами, з режисером, з художником-сценографом...

¹ Див.: Рожок В. І. Стефан Турчак / Володимир Рожок ; передне сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – 248 с. : іл.; Рожок В. І. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака : навч. посіб. / Володимир Рожок. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. – 328 с.

² Див.: там само, с. 12.

³ Рожок В. І. Є. Станкович і сучасний балетний театр: до проблеми еволюції жанру / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 84 : Композитор і сучасність : зб. ст. / ред.-упоряд. Г. В. Степанченко, О. Г. Таранченко. – К., 2009. – С. 19.

⁴ Рожок В. І. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. – Вип. 2. – К., 1999. – С. 131, 134.

Але далі думка дослідника сягає вищого, висловлюючись мовою театру, «ярусу», а саме: він розкриває диригентську інтерпретацію твору як музично-драматургічної цілісності. В. Рожок наголошує на тому, що С. Турчак, «натхненно працюючи <...> відчував, що навіть добросовісна передача нотного тексту й авторських ремарок не дасть можливості відтворити в усій повноті художньо-образну сутність музики»¹. І саме тут він називає «свободу натхненного музикування»², притаманну С. Турчаку, умовою побудови власне художнього тексту твору. А далі наводить напрочуд влучні слова геніального композитора і диригента Густава Малера: «Найкраще в музиці криється не в нотах».

Відтак, особистість Стефана Турчака, з погляду вченого, постає своєрідним «деміургом» сцени, у руках якого все поєднується, і вибудовується ця геніальна «музика сфер»: «Стефан Турчак ніби пролетів у духовних небесах України. Пролетів, але не як метеор, а як вища комета, що невідпорно повернеться, даруючи щастя нового відкриття. Це *враження лету понад земним* ішло від його неповторної диригентської манери»³. Чи не тому В. Рожок, виявляючи своєрідність психології митця, так часто наголошує на особливому емоційному тонусі, притаманному С. Турчаку, коли він перебував за диригентським пультом? Символічно, що в роздумах із цього приводу дослідник нагадує слова іншого видатного маестро минулого століття – Шарля Мюнша: «Діяльність диригента буде досить неповноцінною, якщо вона не підкріплена магічним впливом його особистості»⁴. І наводить свої враження від особистості українського диригента: «З першої зустрічі він приваблював винятковою лагідністю, елегантністю, внутрішньою зібраністю, однак, стаючи за пульт, неначе перевтілювався в іншу людину, миттєво підкорював і музикантів, і публіку своїм шаленим темпераментом, невгамовною експресією. Здавалося, ніби він вимагав, закликав коритися тільки йому»⁵.

Важливо, що у цьому випадку робота вченого є адекватною предмету дослідження: як С. Турчак свого часу творив свої музичні світи в операх і балетах, так і В. Рожок вибудовує своє історико-теоретичне бачення цих творів. Він здійснює копійний, ретельний історичний аналіз фактів, обставин, навіть повсякденних деталей життя майстра в театрі, тобто всього того, що надає дихання, утворює простір, своєрідне «повітря волі», притаманні унікальній творчій особистості С. Турчака. Завдяки цьому дослідження творчої біографії стає не чимось сухим, наукоподібним, а справді живим, зверненням до всіх читачів, яких приваблює мистецтво цього унікального диригента, музична культура загалом.

¹ Рожок В. І. Є. Станкович і сучасний балетний театр: до проблеми еволюції жанру / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 84 : Композитор і сучасність : зб. ст. / ред.-упоряд. Г. В. Степанченко, О. Г. Таранченко. – К., 2009. – С. 19. Цього разу йдеться про балет Є. Станковича «Ольга», але це спостереження доречно поширити й на загальну оцінку дослідником творчості диригента.

² Там само, с. 19.

³ Рожок В. І. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. – Вип. 2. – К., 1999. – С. 129.

⁴ Мюнш Ш. Я – дирижёр / Ш. Мюнш. – М. : Музыка, 1982. – С. 5. Наведено за: Рожок В. І. Стефан Турчак / Володимир Рожок ; передне сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – С. 12.

⁵ Рожок В. І. Стефан Турчак / Володимир Рожок ; передне сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – С. 12.

Як ми вже зазначили, зацікавлення дослідника проблематикою теорії та історії музично-театральних жанрів наштовхнула його на вивчення творчості Стефана Турчака. Адже саме він, як ніхто інший в українському диригентському мистецтві, осягав саму сутність жанрової різноманітності опер, балетів, історично реконструював, реформував, а головне – відкривав їх світові. Відомо, що проблема жанру є чи не найскладнішою в музикознавстві. І тут В. Рожок постає справжнім знавцем і «промоутером» цієї теми. Він вдається до поєднання теорії жанру і теорії виконавської інтерпретації. У цьому переконує його характеристика жанрових і стильових новацій у балетах Є. Станковича «Ольга» та «Прометей». В. Рожок не просто фіксує своє бачення їх у диригентських інтерпретаціях С. Турчака; воно є творчим за своєю природою і розгортається далі, замальовуючи на ґрунті здобутих аналітичних даних перспективи подальшого розвитку українського балету. Чого вартий «біполярний» жанровий синтез, помічений і всебічно розглянутий у працях дослідника про постановки «Ольги» – чи то поєднання ознак балету-симфонії і балету-драми, чи то органічний синтез найсучаснішої музичної мови з масштабним комплексом інтонацій традиційних жанрів українського музичного фольклору (взаємодія елементів сонористики, алеаторики тощо з фольклорною архаїкою – календарно-обрядовими жанрами)¹.

Привертає увагу й порівняння кількох диригентських інтерпретацій опери «Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича (К. Симеонов, С. Турчак та В. Кожухар), яке здійснив В. Рожок уперше в музикознавчій науці. Воно якраз і надає можливість побачити і відчути тонкощі жанрових модуляцій в усій повноті їх впливу на драматургію, на трактування персонажів і на образну структуру твору, причому, на прикладі вистави, поставленої в Києві і, – за справедливим твердженням В. Рожка, – «найбільш вдалої в історії музики»²!

Дослідник заглиблюється в майже сорокарічну історію постановок «Катерини Ізмайлової» на київській сцені (від середини шістдесятих до середини двохтисячних років) і всебічно розглядає кожну з трьох версій прочитання оперної партитури Д. Шостаковича. Він чудово знає музичний текст цього оперного шедевра, таємниці його драматургічної побудови, докладно досліджує історію кожної постановки, посилюючи цей історичний огляд майстерним музикознавчим аналізом³, посиленням на відгуки у пресі та на думки очевидців про спектаклі в Києві, Москві, Мадриді, Вісбадені, Одесі. Цікаво, що саме в диригентській інтерпретації С. Турчака дослідник виявляє «психологічну багатомірність характерів» – найважливішу і водночас найскладнішу стильову й драматургічну ознаку цієї опери Д. Шостаковича⁴. Розкриття драматургічних новацій диригентів-інтерпретаторів дає змогу В. Рожку аргументовано

¹ Див.: Рожок В. І. Є. Станкович і сучасний балетний театр: до проблеми еволюції жанру / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 84 : Композитор і сучасність : зб. ст. / ред.-упоряд. Г. В. Степанченко, О. Г. Таранченко. – К., 2009. – С. 11, 13.

² Там само, с. 125.

³ Один із найяскравіших прикладів такого аналізу – огляд оркестрових антрактів опери в інтерпретації С. Турчака. – Див.: Рожок В. І. Дивосвіт музики Д. Шостаковича: до проблеми диригентської інтерпретації опери «Катерина Ізмайлова» на київській сцені / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 66 : Шостакович та XXI століття. До 100-річчя від дня народження : зб. ст. / ред.-упоряд. М. Д. Копиця. – К., 2009. – С. 132–134.

⁴ Рожок В. І. Дивосвіт музики Д. Шостаковича: до проблеми диригентської інтерпретації опери «Катерина Ізмайлова» на київській сцені / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 66 : Шостакович та XXI століття. До 100-річчя від дня народження : зб. ст. / ред.-упоряд. М. Д. Копиця. – К., 2009. – С. 134.

дійти висновку про незаперечну роль низки київських вистав у світовому визнанні опери Д. Шостаковича: «Постановка “Катерини Ізмайлової” у Київському театрі вплинула на естетику опери ХХ століття, розкрила для прийдешніх поколінь широкий спектр художньо-образних рішень»¹.

Саме такий напрям дослідження, у поєднанні з власне історико-культурними конотаціями, надав можливість В. Рожку зовсім по-новому розкрити значення творчості С. Турчака. І найяскравіший цьому приклад – постановка опери Миколи Лисенка «Тарас Бульба», твору надзвичайно складного, певною мірою і до певного часу недооціненого, і додамо – з украй важкою сценічною долею. Тому Володимир Рожок цілком правомірно вважає цю постановку С. Турчака особливою подією.

Справді, опера «Тараса Бульба» вразила західноєвропейську публіку не лише високою якістю музичного матеріалу, а й напруженим буттям героїчного духу України, слова, пісні, побуту, ментальності українського народу, відтвореним завдяки своєрідній інтерпретації постановників Лисенкового музично-драматичного тексту. І тут вкотре стає очевидним значення талановитого, розумного, чутливого дослідника, слово якого залишає в пам'яті поколінь яскраве враження від того музично-сценічного явища, яке віддаляється, відходить у глибини часів. До речі, чи може бути щось благородніше, ніж виконання такого музикознавчого завдання! Ось як пише В. Рожок про ті проблеми, з якими було пов'язане перше в історії музичного театру представлення «Тараса Бульби» західноєвропейській публіці під час Міжнародного оперного фестивалю в німецькому місті Вісбадені (1982), а також про їх блискуче вирішення: «У художнього керівництва і всього колективу театру виникало багато запитань і сумнівів. Чи варто включати у гастрольну програму “Тараса Бульбу”? Чи зрозуміє публіка оригінальний твір <...>? Як вона відгукнеться на своєрідний епіко-героїчний стиль музики? Було чимало розмов про те, що української опери не знають у Західній Європі і тому не варто ризикувати творчим реноме колективу. Однак дивовижну силу волі виявив Стефан Турчак, який здійснив велику роботу з відновлення вистави, увів нових виконавців, пропагував оперу в засобах масової інформації. До того ж, майже в кожному його концерті виконувалася увертюра до опери “Тарас Бульба”. Її героїко-патріотичний пафос, яскраво національний, гімнічний характер завжди захоплювали слухачів, збільшуючи кількість шанувальників музики М. Лисенка»².

Володимир Рожок спрямовує свої наукові ідеї у майбутнє, зокрема втілюючи їх у навчальних курсах для студентів вищих музичних навчальних закладів. Нещодавно вийшов друком його навчальний посібник, який, на думку автора, «є першим кроком до створення <...> курсу з історії українського диригентського виконавства»³. Науково-методичні засади цієї нової навчальної дисципліни складаються буквально на наших очах. Охоплюючи в ній відразу й оперно-симфонічне, і хорове диригування, В. Рожок розглядає її як багатоскладову і синтетичну, яка ґрунтується на здобутках теорії і методики диригування, історії диригентського виконавства та диригентської освіти. Годі й казати, що для втілення такого задуму автору вкрай необхідним був

¹ Рожок В. І. Дивосвіт музики Д. Шостаковича: до проблеми диригентської інтерпретації опери «Катерина Ізмайлова» на київській сцені / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 66 : Шостакович та ХХІ століття. До 100-річчя від дня народження : зб. ст. / ред.-упоряд. М. Д. Копиця. – К., 2009. – С. 149.

² Рожок В. І. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака : навч. посіб. / Володимир Рожок. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. – С. 197–198.

³ Там само, с. 11.

насичений культурно-історичний контекст діяльності видатних митців, які розвивали диригентське мистецтво в минулому і в сучасності. Такий контекст учений послідовно відтворює у першому, методологічному розділі навчального посібника. До речі, не випадково аспіранти В. Рожка вже багато років навчаються й успішно захищають дисертаційні дослідження саме на кафедрі теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Загалом прагнення автора розглядати диригентську спеціальність і ширше – музично-виконавське мистецтво як невід’ємну складову світової й національної культури – неминуче привертало його увагу до проблематики культурології. Цей напрям у діяльності В. Рожка представлений передусім його масштабною роботою з упорядкування й редагування «Культурологічного словника»¹ – унікального для України енциклопедичного видання такого типу.

Що стосується «лейттеми» тексту культури, науково відтвореного Володимиром Рожком – творчої біографії Стефана Турчака, – тут доречно спадають на думку слова видатного письменника, філолога і культуролога Умберто Еко про те, яку роль відіграла в його науковому житті лише одна повість²: «Я прочитав її у двадцять років і з тих пір продовжую перечитувати <...> З 1976 року веду за нею семінари в Болонському університеті; наслідком цього стали три докторські дисертації і спеціальний випуск журналу <...> У 1984 році я читав лекції про “Сільвію” студентам <...> Колумбійського університету; про неї було написано кілька дуже цікавих курсових робіт. Я встиг вивчити кожну кому і кожен потайний важіль цієї повісті. *Сорок років перечитування одного і того ж твору показали мені, які дурні ті, хто стверджує, що препарування і допитливий аналіз тексту вбивають його магію*»³.

Чи не таку саме магію відкриває й мистецтвознавець В. Рожок, прочитуючи «текст» біографії видатного українського диригента, зберігаючи у своїх наукових текстах його образ для сучасників і нащадків?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРИ І ДЖЕРЕЛ

1. Еко У. Шість прогулок в літературних лесах / Умберто Еко. – М. : Симпозиум, 2002. – 288 с.
2. Рожок В. І. Дивосвіт музики Д. Шостаковича: до проблеми диригентської інтерпретації опери «Катерина Ізмайлова» на київській сцені / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 66 : Шостакович та XXI століття. До 100-річчя від дня народження. – К., 2009. – С. 125–149.
3. Рожок В. І. Є. Станкович і сучасний балетний театр: до проблеми еволюції жанру / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 84 : Композитор і сучасність. – К., 2009. – С. 6–26.
4. Рожок В. І. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака : навч. посіб. / Володимир Рожок. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. – 328 с.
5. Рожок В. І. Стефан Турчак / Володимир Рожок ; передне сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – 248 с. : іл.
6. Рожок В. І. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) / Володимир Рожок // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. – Вип. 2. – К., 1999. – С. 129–137.

¹ Культурологічний словник / за ред. В. І. Рожка та О. В. Антонюка. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – 464 с.

² Ідеться про повість Жерара де Нерваля «Сільвія».

³ Еко У. Шість прогулок в літературних лесах / Умберто Еко. – М. : Симпозиум, 2002. – С. 25.

Тышко С. В. Музыкаведение в интерпретации дирижера и педагога: взгляд в будущее на пересечении столетий и художественных тенденций. Рассмотрены работы В. Рожка, хормейстера, педагога, исследователя-музыковеда, имеющие уникальную предметность, тяготеющую к своеобразному универсализму. Кроме общих проблем жанра и стиля в музыкальном искусстве, творческих биографий музыкантов, исследователя привлекают вопросы музыкального исполнительства. Особое значение имеют его работы о С. Турчаке, в которых охарактеризованы оперные и балетные спектакли по произведениям композиторов разных эпох. Особое внимание В. Рожок сосредотачивает на ключевых его постановках – опер «Катерина Измайлова» Д. Шостаковича, «Тарас Бульба» Н. Лысенко, балета «Ольга» Е. Станковича. Впервые в украинском музыкаловедении осуществлено сравнение разных дирижёрских интерпретаций оперы «Катерина Измайлова» Д. Шостаковича (К. Симеонова, С. Турчака и В. Кожухаря). Раскрыто значение творчества С. Турчака на примере постановки оперы «Тарас Бульба» Н. Лысенко. Изданное учебное пособие В. Рожка является первым шагом к созданию учебного курса по истории украинского дирижёрского исполнительства, в нём охвачены оперно-симфоническое и хоровое дирижирование, теория и методика дирижирования, история дирижёрского исполнительства и дирижёрского образования. В пособии раскрыт культурно-исторический контекст деятельности выдающихся художников. Заинтересованность проблемами культурологии отражена и в работе В. Рожка над составлением и редактированием «Культурологического словаря» (К., 2011).

Ключевые слова: музыкаловедческие работы В. Рожка, украинское дирижёрское исполнительство, оперные и балетные постановки С. Турчака.

Tyshko S. V. Musicology in the Interpretation of a Conductor and Teacher: a Look into the Future at the Intersection of Centuries and Artistic Trends. We consider the works of V. Rozhok, choirmaster, teacher, researcher and musicologist. They have a unique objectivity; they tend to be a kind of universalism. In addition to the general problems of genre and style in music, creative biographies of musicians and researchers, the scientist is interested in questions of musical performance. Of particular importance are his works about S. Turchak, they characterize the opera and ballet performances of compositions by different eras' composers. The particular attention he focuses on key-productions in this Artist creativity – opera “Katerina Ismailova” by D. Shostakovich, “Taras Bulba” by M. Lysenko, the ballet “Olga” by Ye. Stankovych. For the first time in Ukrainian musicology, he has made a comparison of multiple conducting interpretations of the opera “Katerina Ismailova” by D. Shostakovich (K. Simeonov, S. Turchak and V. Kozhukhar). He has revealed the importance of S. Turchak’s creative heritage using the example of opera “Taras Bulba” by M. Lysenko. His published textbook is the first step to create a course on the history of Ukrainian conductor’s performance; it covers opera-symphonic and choral conducting, theory and methodology of conducting, conducting performance history and education. The textbook reproduces cultural and historical context of eminent artists. Interest in the problems of cultural studies appeared in V. Rozhok’s work concerning the organization and edition “Of cultural dictionary” (K., 2011).

Keywords: Musicology works of V. Rozhok, performing Ukrainian conductor’s art, opera and ballet productions by S. Turchak.